

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 29

ABONAMENTUL

Pentru Anstro Ungaria.

pe un an . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . 10 .

pe 1/4 an . . . 5 .

pe o luna . . . 2 .

Serii de Duminecă pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate

pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 29

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima

dată 14 bani; a doua oară

12 bani; a treia oară 8 b.

de fiecare publicațiune

Atât abonamentele; cât și

insertiunile sunt a se plăti

înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Serisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Szell și opoziția.

Se pare că de astă dată opoziția din parlament vrea să desmintă în chip serios afirmațiunea că e opoziție de porunceală... Ea a mers adică până să silească pe Szell a intra în — *ex-lex*.

Lupta cea mai înverșunată s'a dat între Szell și opoziție luni.

După ce Polónyi îl atacase adică violent în ședința premergătoare, numindu-l lacheu al Curții și trădător al intereselor naționale maghiare, Szell a răspuns luni printr'un discurs care a ținut patru ore.

În esență a spus atâta: proiectele militare nu le poate retrage, căci este un interes superior tuturor celorlalte interese ca armata monarhiei să fie întărită, altfel n'ar mai putea să facă față situației sale de mare putere; limba oficială în armată rămâne și în viitor cea germană; faptul că în lege se vorbește de regimente maghiare, nu însemnează că trebuie să fie o armată specială maghiară, ci armata comună trebuie dezvoltată și d'aci încolo în spiritul ei d'acum, conform voinții prea înalte.

Atâta despre armată.

Cât despre situația parlamentară, a declarat că ori ce va face opoziția, datoria sa de onoare este să stea la post. Nu va demisiona, ci va primi și situația spre care-l împinge opoziția: va governa și fără budget votat.

Nu se sperie deci de *ex-lex*.

Declarațiunile acestea au surprins pe oșanți. Ei îl credeau anume pe Szell atât de puritan în ce privește aplicarea principiilor constituționale, în cât să lase puterea în fața obstacolelor ce întâmpină în aplicarea severă a constituționalismului.

Szell face însă pe politicianul practic și astfel după toate probabilitățile cei cari vor obosi în luptă vor fi oșanți de ambele nuanțe. Clericaliți deja au dat îndărăt și întreaga gălăgie parlamentară o produc kossuthiști mai tineri. S'au rostit până acum peste optzeci discursuri și s'au depus la biuroul Dietei tot atâtea moțiuni în contra proiectului de lege militar.

La infinit nu poate să continue însă nici aceste scenarii și dacă odată Szell s'a decis să guverneze un an fără budget votat, desigur că nu se va opri pe loc și nu va demisiona ci va governa și alt an ori alți ani chiar, fără budget votat.

Că parlamentarismului i-se dă astfel lovitură de grație, nu mai suferă îndoială.

Szell aruncă însă toată vina pe oșanți, cari — zice el — vor să institue voința lor d'asupra majorității parlamentare. La rândul lor oșanții se provoacă la adunările populare ce se țin șir, adunări în cari se protestează împotriva proiectelor militare și din sinul cărora continuă a se trimite delegațiuni de protestare la Budapesta. Ba opoziția sfidează chiar pe Szell, spunându-i că nu îndrăznește să disolve parlamentul, de teamă că ar ieși bătut din alegeri.

Așa ztau până azi lucrurile.

Cum se vor porni treburile pentru viitor, se va alege în scurtă vreme.

In fața ex-lex-ului. Schimbare mai esențială în situația politică nu s'a făcut. E interesantă însă vestea că contele Apponyi în una din proximele zile se va coborî din înălțimea pedestalului presidial și va ține un discurs — după depeșă — ca să se subtraga de la presidiare în timpul ex-lex-ului. E interesantă și vestea că deputații obstruatori nu-și vor ridica plățile pe luna Maiu deși acelea sunt deja licidate. Afirmativ au declarat solemn, că pe toată durata ex-lex-ului renunță la diurnele lor de deputat.

Dacă aceasta e adevărat, atunci țeara va avea mai mult folos de ex-lex, decât de starea în legalitate.

Congresul latin s'a deschis în Roma conform programului ce am publicat deja. Discursuri de inaugurare au rostit ministrul de culte al Italiei, prințul Colonna, primarul orașului, contele de Gubernatis, ministrul de culte al Franței, dl Chaumier, profesorul universitar Gr. Tocilescu și alții.

Până ce redactorul nostru întors de la congres va face o dare de seamă mai completă, însemnăm acum numai atât: Românii au fost bine primiți atât la Ancona, unde au debarcat, cât și la Roma.

Congresul s'a deschis în sala festivă a Capitolului și treicolorul român purtat de congresiștii români prepondera. Într'adevăr, din nici o țeară nu au fost la congres atâția membri ca din România.

Cu o zi mai înainte se terminase la Roma congresul agricol, la care au participat reprezentanți ai popoarelor din lumea întreagă. Ministrul de agricultură a dat un banchet la termele Caracala, invitând și cincizeci de Români; redactorul nostru Russu-Sirianu precum și amicul nostru Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica-Albă, au avut onoarea să fie și ei invitați. La 15 Aprilie a fost apot primire și serată la prințul Colonna, unde de asement au fost invitați toți Români.

Aseară congresiștii români au sosit la Budapesta, unde stau o zi. Se vor întoarce apot în țeară.

Din Dietă.

— Ședința din 28 Aprilie. —

Dietă stă și azi sub impresiunea discursului de ieri al ministrului președinte și înainte de deschiderea ședinței se discutau viu eventualitățile cari pot să urmeze în viitorul apropiat. Elementele mai moderate opoziționale sunt de părerea că vorbirea ministrului Szell Kálmán este dovadă convigătoare, că retragerea proiectelor militare este o imposibilitate. Cercurile guvernamentale recunosc asemenea că nu le este simpatcă urcarea contingentului de recruți dar interesul de mare putere, autoritatea externă a țării, cer și pretind legile acestea. Elementele moderate ale opoziției însă cu toate acestea au obținut în număr mare și prin aceasta

ostentativ oare cumva cedează rolul de parentori al ultimelor zile ale legalității și gloria creării stării de *ex-lex*, patrioților neastâmperați.

După vorbirea lui Vertán Ede în chestie personală, a reflectat Polónyi Géza la acelea cuvinte din vorbirea lui Szell care s'au ocupat de afirmațiunile lui. În merit numai în chestiunea armatei, respective în chestiunea de limbă a regimentelor ungurești a citat art. XII din 1867 și a discutat că aceea — ca și în celelalte resorturi de stat — trebuie să fie maghiară. Impotriva lui Szell Kálmán a demonstrat că stabilirea limbii de comandă a armatei este dreptul suveran al domnitorului. Aceste e drept maestatic, asigurat de art. XII din 67 și Regele îl exercită pe baza dispozițiilor acestei legi prin ministrul comun de război.

După replica lui Polónyi, a luat cuvântul Krasznay Ferencz la proiectul de indemnitate dela ordinea zilei, vorbind în contra proiectului.

A mai vorbit Csávolszky Lajos în contra indemnității și la sfârșit Lengyel Zoltán a interpelat în chestiunea regulării salarelor oficianților dela căile ferate,

Sinodul aradan.

Ședința III. Marți.

Ședința înainte de amiază a fost întreagă consumată de raportul comisiunii verificatoare asupra mandatelor atacate cu protest.

S'a născut o discuție mai lungă la verificarea mandatelor din cercul Arad. După vorbirile deputaților Nicolae Oncu, Dr. Nestor Oprean, Mihai Velici, Iosif Gall, Nicolae Zigre, Virgil Tomici și Dr. Ioan Suciu majoritatea Sinodului verifică ambele mandate din Arad și în chestia alegerii din Semlac îndrumă Consistorul să facă cercetare la fața locului.

Ședința IV. Marți după amiază.

Ședința se deschide la 4 ore. Ilustritatea Sa numește notari: pentru luarea procesului verbal pe Ioan Costa, pentru însemnarea vorbitorilor pe Dr. Valeriu Meșin.

La deschiderea ședinței erau puțin deputați prezenți.

Presidiul prezintă mai multe petițiuni înscrise la Sinod, care se predau comisiunii petiționare.

La ordinea de zi este continuarea raportului comisiunii verificatoare. Nici un membru din comisiune nu este însă present. Presidiul își exprimă regretul că deputații nu observă mai multă punctualitate, îndeosebi comisiunea verificatoare trebuia să știe că raportul ei fiind în continuare, desbaterea se va începe cu dînsul. Să observăm mai multă punctualitate — zice Ilustritatea Sa — aceasta o pretinde și prestigiul Sinodului și a singuraticilor. Lucrările noastre sunt asistate de tinerime, să dăm deci exemplu că avem sentimentul datoriei.

Într'astea s'aduce la cunoștința presidiului că comisiunea verificatoare este în ședință și nu și-a putut termina lucrarea.

Se pune apoi la ordinea zilei raportul comisiunii școlare.

Referent este Dr. George Popa. S'a remarcat în raportul consistorului orădan pasagiul în care se face amintire de insuficiența inspecțiunii școlare în protopopiatele Peșteș, Beiuș și Văscău față de cari protopopiate raportul cere măsuri excepționale.

Referentul comisiunii după o alocuție caldă făcută în interesul îmbrățișării cauzei școalelor române, citește propunerile comisiei.

Se naște o discuție de formalitate cu privire la desbaterea rapoartelor. Vorbesc: V. Mangra, R. Ciorogaru și N. Zigre.

A cerut apoi cuvântul Dr. A. Halic, care a dat o formă interpelătoare discursului său rostit în desbaterea generală a rapoartelor. După-ce a răpit 1/4 de oră din timpul Sinodului, Președintele îi spune că n'au în momentul acesta loc interpelațiile și Dr. Halic se așează.

În chestiunea incassării salarelor învățătorescilor, comisiunea propune că în termen de 15 zile dela aprobarea preliminarului prin consistor să se facă aruncul personal cultural la care lucrare să îndatorează învățătorul să dea ajutorul de lipsă oficiului parochial.

Se naște o discuție animată.

Dr. Oncu: Susține că și aruncul cade în competența comitetului și nu admite ingerența oficiului parochial în competența corporațiilor.

R. Ciorogar comentează și explică propunerea comisiei.

Vorbește la obiect N. Zigre și îndeosebi contribuie la deslușirea discuției amendamentul lui Mihai Veliciu că preotul și învățătorul ori sunt membri ai comitetului ori nu, au dreptul de ingerență și colaborare la lucrarea preliminarului.

Mai vorbesc Vasilie Goldiș, Emanuel Ungurean, și George Popovici. Ilustritatea sa încheie apoi discuția, lungită din cale afară și reasumând părerile, se primește propunerea comisiei cu amendamentul că despre restanțele de salare învățătorescilor pe viitor să nu se mai recerce autoritățile civile prin oficiile parochiale ci direct prin oficiile protopopești.

Se pune în discuție afacerea școalelor cari nu pot asigura salariul minimal învățătoresc. Propunerea comisiei este, că acolo unde școalele sunt apropiate să se imbine, dacă sunt departe să se imbine postul de predă cu postul de învățător, ear în cazul al treilea să iee consistorul măsurile de lipsă.

Se primește propunerea lui Vasilie Goldiș, că fiind chestiunea aceasta de o importanță foarte mare, să nu se discute acum în plen ci să se ocupe o conferință confidențială compusă din membri sinodului cu ea și numai după aceea s'o delibereze Sinodul.

Se pune în discuție propunerea comisiei de a se câștiga date statistice despre elevii gr. or. români cari frecventează școale străine.

Se primește propunerea că adunarea acestor date să se facă și pe calea oficiului parochial și pe calea cateheților.

Propunerea a patra este: cateheților numai atunci să li-se licuideze

retribuția dacă dovedesc că și-au împlinit datorința.

Se primește propunerea comisiunii.

A cincea propunere este relativă la școala de fete cu internat din Arad.

Propunerea comisiunii este să se ridice un edificiu corespunzător și în scopul acesta să se facă și o colectă și peste tot să se iee toate măsurile care s'au luat odinioară când s'a zidit Seminarul. Să se reguleze apoi caracterul școlii.

Dr. Suciu este de părerea că regularea caracterului școlii este primul lucru ce trebuie făcut. Să se știe că pentru ce fel de școală cerem sprijinul publicului.

Să avem un plan încheiat, hotărât. Și după ce le-am sulevat toate acestea, numai atunci să purcedem la colecte.

Sedința V. Mercuri.

Sedința se deschide la orele 9^{1/2}. Președintele face cunoscut că hotărându-se ieri a se ține acum conferință, cei cari nu sunt membri ai Sinodului sunt rugați a se îndepărta din sală, ceea-ce se și întâmplă.

(Despre discuția urmată în conferință, nu ne simțim îndemnați a face dare de seamă publică).

Sedința publică.

Dr. I. Papp, secretar citește procesul verbal al ședinței III.

După o reflecție a d-lui E. Ungurean, dr. Oncu și a episcopului I. Papp, protocolul se verifică.

Se acordă concediu d-lui deputat de Peșteaș Ioan Papp.

Dr. Halic face interpelare în chestia tragerii la răspundere a unor protopopi de pe teritoriul Oradiei Mari pentru atitudinea lor în ședința Sinodului extraordinar.

Proteste energice se ridică la adresa interpelantului, care prin această interpelare țintește la iritarea spiritelor și aducerea în discuție a unor chestii asupra cărora era interes obștesc să nu se mai revină.

Dr. G. Popa raportează în numele comisiunii școlare.

Raportul Senatului școlar dela Oradea se ia în genere spre știință.

Din raport reiese de altfel că în protopopiatele Peșteaș, Vascau și Beiuș inspecția școlară a fost sub critică. Consistorul arată necesitatea de a se lua măsuri excepționale. Co-

misia propune aprobarea acestor măsuri excepționale.

Dr. Gall cere lămuriri: ce sunt aceste măsuri excepționale?

Președintele explică: Un protopop a înaintat la Consistor raport mincinos, spunând că a vizitat școlii, în realitate însă n'a vizitat.

Voci: Rușine! Disciplinar!

V. Mangra explică mai pe lung chestia. Arată cum a primit la consistor raport dela un protopop care afirmă că a vizitat ieși și școlii, în realitate însă n'a fost nicăiri, din proprie intuiție știe apoi toate scaderile, care nu zice că vor fi căzând toate în sarcina protopopilor, dar constată că poporul e nemulțumit în multe părți și se plânge că din partea unor protopopi și preoți nu se pune grijă pentru educația copiilor. Ei bine, asta nu mai poate merge, aici trebuie să luăm măsuri și aceste desigur sunt excepționale căci ne aflăm în fața unor cazuri excepționale.

R. Ciorgariu am zis excepțional pentru-că n'am voit să zicem că se va porni disciplinar, ceea-ce se impune.

V. Mangra. De altfel să nu ne legăm de cuvinte ci să tindem la luarea măsurilor ce se impun chiar în interesul instrucțiunii publice.

După ce mai vorbesc d-nii Zigre și Ciorgariu, se primește unanimitate propunerea comisiunii în sens ca să se ia măsuri pentru-ca vizitarea școlilor să se facă în regulă și despre rezultat să se raporteze viitorului sinod.

Comisia verificătoare.

Georgiu Lazar raportează asupra alegerilor.

Se proclamă ales Dr. D. Dragonescu, ales la Belint, se proclamă bine ales Andreiu Horvat (contra căruia protestase Filip, cel căzut); se verifică d'asemenea Paul Făgălie (contra căruia protestase notarul Filip, căzut); după cum se proclamă bine aleși Dr. N. Oprean și Dr. Mezin.

In atențiunea veneratului sinod eparchial Aradan.

Oricine dintre Români când pronunță ori scrie cuvântul *biserică* e cuprins de evlavie care-l caracterizează credința religioasă. Și e bine așa, știind noi Românii că numai prin biserică noastră națională ne-am păstrat limba, naționalitatea și datinile strămoșești. Mai are biserică noastră și darul să-l țină strănsi la un loc pe credincioșii săi,

mărgându-l în neșasuri, inspirându-le speranța în un viitor mai bun aici pe pământ, și mântuire dincolo de mormânt.

Chiar dacă vre-unul popor nu i-ar fi păstrat atâtea comori prețioase cum bunăoară i a păstrat biserică ortodoxă poporul românesc, totuși și același popor își cinstește și își venerază biserică sa, căci altcum ar preferi se trăiască ca debitoarele necuvântătoare, cari nu au nimic sfânt pe această lume, decât instinctul de a trăi pentru a-și sătura stomacul, și altă nimic.

Lucru trist însă, că în timpul mai nou supranumit și al materialismului, unit dintre al noștri îndepărtându-se de simțăminte ideale relativ la cele bisericesti, care neobilitează prima și inviorează sufletul, folosesc cuvântul *biserică* cu un fel de cinism, numai spre a-și satiafice vanitășii egoistice, spre a se înălța unde nu le-ar fi locul, fiind-că sunt necredincioși, făcându-și seară de căpătâire din dreptul constituțional bisericesc, prin imoralitate și corupție.

Ori care popor, la început, nu știe se și exercizeze ori-și-ce drept și-l dă; mai târziu își face așa numită școala teoretică, apoi cea practică, și numai după un timp mai lung, după mai multă experiență devine apt și însuși destoinic de a-și exercia ireproșabil drepturile.

Cu totul din contră s'a întâmplat la poporul nostru ortodox.

La introducerea constituționalismului bisericesc, poporul nostru oștit în suferințe ce le-a îndurat de veacuri, și fiind alipit cu inima și sufletul de biserică sa, și-a exerciat drepturile constituționale în biserică întocmai după litera legii, conform intențiilor marilor bărbați cari au plăsmuit Statutul Organic, cu toată smerenia și blândețea fără să le treacă măcar prin minte atât candidașilor cât și alegătorilor a se folosi de corupții. Numai după utilizarea de peste 30 ani a constituționalismului s'au ivit între noi oameni fără suflet și fără Dumnezeu, cari oameni purtând haine negre le place a se numi inteligenți, și cari în loc să se perfecționeze tot mai mult în aplicarea și exercitarea drepturilor constituționale, fiind conduși de egoism meschin personal, au vîrît în biserică corupțiunea, prin ce, pe fața propagă imoralitatea în biserică, încât astăzi — pe unele locuri — nu se mai face nici o alegere bisericască fără beaturi și tot felul de corupții.

Ce absurditate ridicolă!

Să se aleagă moralistii poporului: învețător preot și chiar deputați în sinodul eparchial prin mijloace imorale, și apoi să se pretindă că aleșii pe aceste căi condamnable, să fie respectați și stimați de către poporul corupt de dinșii!

Aceste apucături mărgave strică biserică de sute de ori mai mult decât poezismul și nazarenismul de cari ne plângem atât de mult, cler și popor. La vindecarea acestui flagel, acestui rău numit corupție, ar trebui se cugete serios stăpînirea noastră bisericască, până când încă nu i tărășiu, căci tot minutul de interziere aduce biserică noastră pagube colosale; căci Doamne pe mulți țărani îi auzi exclamând cu durere: „eram foarte bisericos în trecut, dară de

când am văzut îmbălăciturile bețivilor cari și în biserică aveau în gură băgău, la alegere de... și pe oamenii candidașii la popie cum duceau oamenii din biserică la birt, și după-ce îi îmbătau de răchio jidovească, le mai dedeau și țigări, și earșii îi aduceau ca pe vite, la votare, de când am văzut astfel de lucruri scârnave, ce nici odată n'aș fi crezut să se poată întâmpla în sfânta biserică, și încă, că și mai mult, sub ochii protopopului ori a altui popă mare dela măriți consistor, fără că acel măriți popă să se fi scărbit cât de puțin; de atunci — erte-mă Dumnezeu — nu mă trage inima către sfânta biserică ca în trecut, ci abea numai din când în când o pot cerceta”.

Acesta este cel mai potrivit răspuns celor ce se prefac a nu ști, ce e cauza de slăbăște așa tare simțul religios la poporul nostru, unde acel simț religios numai cu câțiva ani mai înainte era foarte dezvoltat.

Și care cum vom fi judecați noi Românii de către străini, pentru astfel de fapte deplorabile ce se tolerează, pe unele locuri, în biserică noastră?!

Răspunsul nu prea măgulitor pentru noi ca popor, și pentru biserică noastră, și-l poate da sic-care cetitor.

Ne s'ă la dispoziție mai multa casuri autentice și concrete cu cari am putea dovedi veritatea afirmașunilor din scrisoarea noastră de mai sus, și pe cari lumea de pela noi le cunoaște în dejana; școlul nostru nu este a demasca aici pe nime ci numai sadarea răului.

Oamenii de bine, oamenii trezi dela noi din Pectea care e cea mai mare comună bisericască în toată mitropolia, având peste 5000 credincioși — sunt înțeleși între sine: când va mai fi alegeri cu oameni beți — ca să nu deo față cu scandalagi în biserică, totți să se îndeparte, lăsând alegerea pe mâna beților; așa are să se explice faptul că la alegerea de deputați mîreni la Sinodul eparchial dela 9/22 Martie a. c. din peste 1000 alegători ce sunt susepuți în lista Sinodului parochial, abia au votat 240.

Pectea-română, 15 Aprilie n. 1908.

Teodor Orga.

DIN ROMÂNIA.

Inaugurarea statuei lui C. A. Rosetti. Pregătirea ei se făc pentru Duminică viitoare, ziua descvelirei monumentului lui C. A. Rosetti, praveștesc pentru acea zi una din serbările cele mai impunătoare.

Interesarea, în toate cercurile, de această serbare, este dintre cele mai vii.

În deosebi, cercurile comerciale, industriale și de lucrători ține a aduce memoriei marelui român, fost comerciant, industriaș și prim-staroste, omagiile la cari îi dau drept munca lui pentru propășirea economică a țării.

Societățile acestea vor asista în corp, unele aducând și frumoase coroane.

roana, următoarele: „Mai voind noi a te împodobii cu privilegiul speciale pe Tine și pe urmașii tăi din considerarea la meritele tale, noi, în virtutea puterii noastre apostolice, concedem că, după-ce și tu și urmașii tăi vă veți încorona cu coroana pe care am trimis-o, ca semn al apostoliei să-ți poți purta cruce înaintea ta, și tu și dinșii, — și după-cum grația dumnezească te va înveța pe tine și pe dinșii, să puteți delibera și aranja în locul nostru și al următorilor noștri bisericile actuale și cele viitoare ale țării tale”. (Papa Grigorie VII. (1073—1085) însă nu vorbi așa, d'abia la mai puțin ca 100 de ani, cu regi ungurești Solomon și G. za).

De aci porniră apoi și în acest sens se toarseră firele politice lui Stefan, regele statului unguresc și cărmuitorul bisericăi ungurești. Interesele duple, politice și bisericesti, convenian în punctul încheierii unui stat unitar politicește și bisericeste, deci regele urmăria, un ideal politic prin menajarea intereselor religioase ale statului său, și prin exploatarea situației bisericesti a timpului său.

Astfel rezolvă Stefan întrebarea: Să aparțină Ungaria resp. biserică ungurească Răsăritului ori Apusului?

Increștinarea ungarilor, ducatele din stînga Dunării, ritul răsăritean.

De George Ciuhandu.

(Urmare).

Și tocmai pe când ungarilor îmbrățișază creștinismul, ca un instrument politic mai mult, și aveau trebuință de un sprijin în aceste nișuine; p'atunci se rădică și scaunul papal din trista decădere a restimpului pornocratic (904—963) și, isbutind peste luptele de partid cu ajutorul lui Otono din Germania, își ia un avânt puternic ce reaminteste politica papismului din timpul lui Grigorie-cel-Mare și Nicolae I, papil Romei. — Silvestru II fusese bărbatul care urcă la 999 scaunul papilor sub patronagiul lui Otono, și care știu să exploateze și situația principatului unguresc, în fruntea căruia ajunsese dela 997 Stefan, regele de mai apoi.

În mijlocul rivalisărilor celor două sfinte snrori — Bis. Răs. și a Apusului — cari nu se înțelegeau acum de mult și erau certate mai mult pe tema jurisdicției peste Bulgaria; și în fața situației strimtorate a Răsăritului care perduse cauza bisericască în Moravia și Boemia și își cerca

despăgubire prin increștinarea rușilor: ce-i rămânea scaunului papal pentru a-și asigura interesele pe teritoriul controversat? — și ce avea să facă și Stefan, care din partea sa cu poporul său nedeplin increștinat și neorganizat europenește stătea între Răsăritul și Apusul politic și bisericesc ca între nicovală și ciocan?

În aceasta situație ce-i impunea o declarare definitivă pentru Răs. ori Apus, putea să fie Stefan în clar cu două lucruri: cu situația politică-relig. a statelor vecine și cu împrejurarea că Apusul îi poate tinde un mai tare sprijin la care conta mai ales și în virtutea căsătoriei sale cu Gizela fca principelui de Bavaria, Henric împăratul german de mai apoi, căsătorie care în de comun se privește ca o alianță politică și relig. a principatului unguresc cu Apusul.

Pe de altă parte și faptul că creșterea lui Stefan (deși fu născut din Șarolta fca ducelui din Ardeal, ce se botezase în Constantinopol) fu încredințată unui preot latin Adeodatus, așa se explică, ca o prevedere alui Geza tatălui său, și tot de aci devine înțeles: de ce Stefan avea înclinări pentru direcția Clugny-aceusilor și peste tot către Apus.

De legașunile familiare și de incli-

nările religioase și politice ale lui Stefan către Apus profită papa Silvestru II, când, la a. 1000, îi rădică principatul la rangul de regat, dăruindu-i și o coroană care, după unele mărturii, era destinată pentru un principe polon în schimb tot de serviciu către Biserică Romană.

Rangul și coroana regală fu ceea-ce-l gădăli pe Stefan nu numai în ambiția personală, ce tot omului îi place, ci și în ceea a bărbatului de stat, pe care-l caracterisa nu numai o ferbinte alipire către creștinism ci și o nețermurită iubire către nația sa de a-i crea instituții pentru a-i asigura existența politică și religioasă.

Va să zică Stefan câștigă dela Apus recunoașterea monarchiei întemeiate deja de tatăl și antecesorul său și o introduce și formalmente în șirul statelor apusene. Și deci pentru asigurarea unei poziții cât mai independente nu recurse nici la Bizanț și nici la împărații germani, ci se supuse imediat papii care, mai departe fiind, mai puțin putea altera independența tinărului regat unguresc.

Dar Stefan, ca rege, mai primi și privilegiul special de a îngrijii însuși de aranjarea și conducerea bisericăi sale. Îi scrisese anume papa Silvestru, când îi trimise co-

Afacerea Dreyfus.

Francia nu poate, pe cât se pare, trăi fără sbuciumul unui scandal, măcar și de la scară de din pământ din iarba verde; ear când a dat peste unul bun, adică roditor în urmări îndelung sesaționale, îl lucrează ca giuvaerul o placă de aur bătându-o, subțind-o și torcându-o ca fir nesfirăit.

Când se revizui, acum patru ani, procesul căpitanului Dreyfus, lumea crezu că, de astă dată, s'a isprăvit cu tevatura. Guvernul și naționalistii — cu toate că din puncte de vedere opuse judecând — declarară stins marea proces carele, în două rânduri până atunci, ameninșase Francia cu o provocare de războiu din partea Germaniei. Inșă, ceea-ce gândeau și doreau oamenii cu minte, în interesul păcii patriei lor, nu se potrivea cu inima socialistilor, protestanților și a așa zisilor „intelectuali”, cari, în numele dreptății absolute, în credința lor că se oslădise un nevinovat pe mincinoase prepusuri și pe documente plămuite anume, cereau să se facă deplină lumină.

Miezul procesului era și a rămas un borderou cuprinzând lista unor secrete militare pe cari Dreyfus le-ar fi vîndut Germaniei, ear actual acela ar fi purtat o adnotațiune de inșă și mâna împăratului Wilhelm II astfel sunând: „Trimite-mi cât mai curînd actele arătate. Fă să se grăbească acea canalic de Dreyfus. Wilhelm”. Originalul borderoului acestuia inșă ar fi fost cerut inapoi de ambasadorul Germaniei la Paris, contele de Münster cu ameninșare de războiu și primit din mâinile președintelui de atunci al Republicii franceze, Casimir Perier, așa că pe el nu mai poate întemeia nimeni, ear copile fotografice luate de statul maior francez și, nice-se, păstrate de generalul Mercier, ministru de războiu la 1894, sunt declarate ca apocrife, ca făcute după un document plămuit de loc-colonelul Henry, sinucis în închisoarea din Mont-Vallierien. Și tocmai împrejurarea aceasta este sîria celor cari stăruesc pentru rehabilitarea lui Dreyfus.

Estă inșă că, acum, domnul Ferlet de Bourbonne publică în *le Temps* o scrisoare lungă prin care povestește că colonelul bonapartist Stoffel fost, odinioară, atașat militar pe lângă ambasada din Berlin, la spus că inșă și contele Münster — astăzi mort — l-a afirmat, față de altă persoană, domnul Rey-Roze, la Paris, autenticitatea borderoului adnatat de mâna împăratului.

Declarațiunea aceasta a domnului Ferlet de Bourbonne — pe care colonelul Stoffel nu o desminte categoric — a picat ca o bombă în tabăra dreyfusistilor comandată de Jean Jaurès, marele apostol al socialistilor, și a zăpăcit spiritele din nou.

Dreyfus a cerut formal a doua revizuire a procesului său.

Ce proporții va mai lua scandalul, nimeni nu o poate prezice, de oare-ce documente autentice nu se mai află în mâinile nimănui în Francia...

Intra cât privește vinovăția sau nevinovăția lui Dreyfus, mai ales doi oameni pe lume vor fi știind absolut ce e: Dreyfus însu-și și împăratul Wilhelm.

Ceea ce-i mai rămănea după aceasta lui Stefan, era ca să reguleze și chestia Ardealului și a Banatului cu autonomia ce le rămăsese acestora în schimb de tribut ori pentru-că ungarilor nu le putură supune definitiv la intrare în țeară.

Necesitatea acestei regulări se ivea mai ales și pentru-că aceste teritorii erau locuite în proponderanță de români și apoi și de slavi, deci nu de unguri. Resturile de organ sație politică remase acestor teritorii cum și legăturile religioase ale locuitorilor cu Răsăritul (de care erau mai aproape și cu care naturalmente puteau fi în raporturi mai apropiate) erau dacă nu are o primejdie după, pentru regatul și biserica lui Stefan, cel puțin o pedecă în calea lărgirea sistemului monarhic precum și în calea organizării bisericii regale în Ungaria după felul Apusului.

Aceasta chestie o putea regula Stefan acum cu atât mai ușor, cu cât bisericește se dăduse în brațele papiei, iar politicește avea la spate imperiul germano-roman al cumnatului său Henric II. Și e caracteristic, că în același an în care (1002) cumnatu-său principele de Bavaria ajunge de împărat, în același an pornește și Stefan cu război contra rufei sale ducelui Ardealului, iar în anul următor (1003) contra duce-

NOUTĂȚI.

ARAD, 29 Aprilie n. 1903.

General Nicolae Cerna. Cum se raportează din Viena, în lista colonelilor cari cu 1 Maiu a. e. au să fie avansați la rangul de general e și colonelul Nicolae Cerna, fiu de grănițariu din comitatul Caraș-Severin. În aceeași listă e și colonelul Hornstein Lothar, dela garisoana din Sibiu.

Ne bucurăm de meritata avansare a dlui Cerna cu atât mai mult, cu cât afară de fratele său, general Ladislau Cerna, alți generali români în armata noastră de astă-dată nu sunt.

Listele electorale. Comisiunea permanentă a comitatului Arad eri după-amez a ținut ședință în care a aprobat provisor listele alegătorilor pe 1904, trimițându-le artistilor comunale ca să-și facă eventualele ob servări asupra lor.

În atențiunea meseriașilor. Din partea ministrului de comerț e publicat concurs la un stipendiu de 1350 coroane pentru meseriași tineri, cari ar dori să se perfecționeze în meseria lor în străinătate. Terminul de concurs e 30 Maiu st. n. Informațiuni mai de aproape se pot lua dela camera comercială și industrială din Brașov.

Părintele Lucaciu în Cluj. După cum ni-se raportează din Cluj, luni p. m. a sosit fruntașul român: V. Lucaciu acolo, unde va petrece mai multe zile.

La gară a fost primit de o frumoasă grupă de studenți universitari, cari au fost conduși de d-nii: V. Meruțiu cand. de prof. și Dr. Ion Giurgiu cand. de adv.

Deputațiune politică bătută. Deputațiunea alegerilor din cercul Ugra au dus Dăminecă declarație de încredere la Gest lui Tisza István ca măcar încât-va să contracareze adunarea celorlalți alegători, ținută în contra lui Tisza. După aceasta a fost prânz sub corturi, unde Tisza a toastat pentru bunile relațiuni între Maghiari și Români și pentru iubire și paciență. La reîntoarcere dela Gest, trecînd deputația prin Olah Székely, Maghiarii au primit cu strigăte ironice, și din aceasta s'a escat așa bătaie că a fost lipsă de intervenirea poliției. Un polițist a făcut pe capul lui Toader Petricăș aiștătură foarte periculoasă și mai mulți au suferit răni mai mult sau mai puțin grave.

Congregația de primăvară a comitatului Caraș-Severin se va ținea în 13 Maiu n. și zilele următoare. La ordinea zilei e examinarea socoților finale pe anul 1902, apoi alegerea mai multor oficiali și o mulțime de alte obiecte de interes general.

Medicul Issekutz Károly, protofiscul comitatului Arad aseară a decedat.

Aniversare. La Londra s'a celebrat a 86 a aniversare a lui George Iacob Holyoake, inventatorul unui cuvînt, care a avut timpuri de glorie și a fost adoptat în terminologia politică. Acesta a întrebunțat și aplicat cel dintăiu cuvînt de Jingo la o anumită clasă de politicieni.

lui din Banat. — Fără asigurarea frontierelor dinspre apus ale țării și resp. fără un aliat politic cum îi era Henric mai ales fiindu-i și cumnat, Stefan nu putea să-și concentreze forțele în spre răsătul și sudul țării sale. — iar aceasta concentrare era reclamată mai ales de faptul că în dreapta Dunării se petreceau evenimente politice îngrijitoare de un lung șir de ani.

Patru frați români: David, Moise Arș și Samuil scuturaseră la 976 jugul grecesc și lor li-se supusese partea nordică a Greciei, Epirul, Albania, Macedonia; ei stăpâniseră dela mare, dela Durazzo, până și peste Bulgaria-nordică (care la 970 o perduseră odată în urma bătăliilor purtate cu împăratul-grecesc Ioan Tzimiskes).

Imperiul grecesc deci reluase lupta cu imperiul acum romano-bulgar și deja la a. 1001 recucerii din nou partea cea mai mare a Bulgariei de lângă Dunăre iar la 1002 însuși împăratul din Bizanț, după un asediu de patru luni, cuprinde Vidinul ajungînd astfel din nou hotărîș cu Ungaria, corect zis — cu ducatul Banatului, tributar ungarilor.

(Va urma).

lată definiția jingoismului.

Jingoi sunt în cea mai mare parte obicinuiți câmpurilor de curse, ai cluburilor sau a cafenelelor-cîntînde: inspirîndu-se din numeroase halbe de bere, ei debitează opiniunile politice cele mai abracadabrante, politica lor constînd numai în a insulta pe celelalte națiuni.

Defraudare la receptoratul de dare din Lugoj. Ni-se scrie din Lugoj, că eri un exmis a direcțiunii financiare de acolo a luat sub scontrare casa erarială din Oravița în care îndată la începutul scontrării a constat defraudări de sume respectabile. Cercetarea ținută imediat a descoperit că lipsa trece peste suma de 47.000. Din suma aceasta inșă s'au aflat 17.000 ascunse în casă și așa lipsa este de 30.000. Receptorul Rieszter Hugo a fost luat imediat la răspundere și receptorul a recunoscut că în înțelegere cu controlorul Szabó Móza a defraudat suma aceasta și că manipulațiunea aceasta culpabilă derurge acum de 10 ani. Ambii au fost deținuți.

Serviciul militar de doi ani. Ziărul „Köln. Z.” publică știrea comunicată de corespondentul său din Viena, că M. Sa Francisc Iosif va merge la Budapesta, unde în 13 sau 14 Maiu vor fi festivități mari, la cari va lua parte și corpul diplomatic din Viena. De oare-ce regele va aduce cu sine la Budapesta și proiectul cu privire la serviciul militar de doi ani se crede, că starea de ex-lex nu va putea avea urmări grele și sau cabinetul lui Széll sau altul de tranziție va scoate țeara din crîșă. În ce privește serviciul de doi ani, acela se va introduce prin o lege specială încă în luna lui Maiu și nu se va amîna până la ravisuirea legii de apărare.

Demonstrațiuni croate. Se depeșează din Agram că luni seara pe la 10 ore la gara din Károlyváros au încercat vre-o câți-va tineri să facă turburare; ei au spart mai multe ferestri. Primarul Banyevic și un deputat din opoziție s'a dus la gară unde șeful gărei a exprimat părerea de rău a orașului asupra celor întâmplate.

Greu bolnav. Citim în ziarele din Budapesta că dl Ioan Papp deputatul Ceichei zace greu bolnav în capitală, la hotelul Pannonia.

Cadavru în Murș. Luni înainte de amiază la 11 ore au prins la țermul de jos a Murșului la prima moară de apă de lângă pădurea mare, un cadavru de femeie, despre care încă nu s'a putut încă constata că cine e. După îmbrăcăminte judecînd poate fi o țerancă nemțoacă, e de 25—28 ani, bine nutrită, cu păr castaniu, îmbrăcăminte: cărpă neagră în cap, b'usă albă cu puncte negre, rochia neagră de spălat, ciorapi și ghete înalte. Poliția a dat un circular oficial din giurul Murșului pentru ca să afle cine este.

Regele Alexandru divorțează. Se telegrafiază din Belgrad, că acolo s'a răspândit din nou vestea, că regele Alexandru voiește să divorțeze de regina Draga. Intre părechea regală, afirmativ sunt dese și acute conflictele și regele pe acei oficiali, pe cari pentru-că nu aprobau căsătoria pe timpul acela i-a transferat din pedeapsă în provincie, acum i-a rechemat la Belgrad și i-a avansat.

Oraș pustit de orcan. În Queensland (Australia) luna trecută a bătuit un orcan de putereformidabilă, care a nimicî aproape total orașul Towaville. Biserici, școale și alte edificii au fost prăbușite de puterea orcanului; mulțime de oameni au fost astrucați sub ruinele edificiorilor prăbușite, chiar și un spital s'a prăbușit, astrucînd sub ruinele lui pe toți bolnavii căți se aflau în el.

Moartea prinșesei Ecaterina D. Sturdza. Luni dimineață a încetat din viață la lași în palatul din strada Carol, prinșesa Sturdza, soția principelui Dimitrie Sturdza, fiul mare al fostului domnitor Mihail Sturdza.

Prinșesa Sturdza născută tot Sturdza, s'a născut la Birlad în anul 1849 și e fiica boerilor bărlădeani Alecu Sturdza și Smaranda Sturdza, decedați.

Prinșesa Sturdza e sora d-lui D. Sturdza Bărlădeanu. A mai avut 2 frați Alexandru și Michail, decedați de mulți ani.

Cu moartea prinșesei Sturdza, ne-nuștrate și distinse familii din Moldova și Muntenia au intrat în doliu, familia Sturdza înrîndindu-se de aproape cu toți membri caselor mari boerști.

Îndată după moartea prinșesei I. S. S. S. Mitropolitul Parthenie, fiind înștiințat, a dat ordine a se suna clopotul cel mare,

care e rezervat numai la moartea înaltelor fețe bisericești și a membrilor din familiile foste domnitoare.

S'a telegrafat la Dieppe (Franța) fiului mai mic al prinșesei, anunțându-i, tristă veste.

Reconstruirea clopotniței San-Marc din Veneția. Duminecă a avut loc, în prezența Contelui de Turin, a ministrilor și a unei mulțimi enorme, ceremonia solemnă a punerii pietrei comemorative a uoului turn-clopotniță dela San-Marc, pe locul vechiului turn care s'a dărîmat.

În temelie s'a pus un pergament în stil din veacul al 15-lea. Pe el sunt imprimată deviza orașului Veneția, a Casei de Savoia, a Cardinalului Sarto, arhiepiscopul Veneției, a d-lui Grimani, sindicul Veneției.

Textul pergamentului este scris în limba latină.

Pergamentul, care are 80 cm. lungime și 36 de lărgime, este închis într'un tub de bronz, iscălit de toate personagiile oficiale.

Cadavru despoiat. În Martie 19 s'a întimplat că învîșătorul Iosif Regenhold s'a înecat la Lipova în Murș și după cum se știe cadavru a fost găsit lângă Arad. Se scrie din Bărzava că corpul mort a fost despoiat și făptuitorii s'au aflat deja în persoanele plutășilor Vasile Cojan din Seliște și Ignatie Marc și Anton Pinter din Ilteu. Plutașii înaintau cătra Mondorloc cu plate încărcate cu lemne, când au văzut pe mijlocul Murșului plutind un cadavru. L-au prins și au văzut că pe deget are un inel de logodnă de aur. Au tras jos inelul și i-au căutat și busunarele. Au găsit la dînaul și un ceasornic de aur, pe care l-au luat cu dînaul. După acestea au aruncat cadavru din nou în Murș. Gendarmeria din Radna a cercetat pe făptuitorii și pe Vasile Cojan l-au și dus la judecătoria din Radna. Nu de mult a fost deținut Cojan pentru joc de cărți hazard, i-a succes inșă să fugă.

Inmormentarea consulului Scerbina. Inmormentarea consulului Scerbina a avut loc Sâmbăta trecută în prezența reprezentantului ministrului afacerilor străine și ai celorlora ai autorităților locale.

Trupele erau înșirate d'alungul strădelor, pe tot parcursul cortegiului funebru.

Proces sesațional în Timișoara. Vineri s'a început la Timișoara pertractarea procesului fimosului falsificator de bancnote Ioan Weisz din Vêrșet și soții. President este judele de tablă Alexandru Gerdanovits. Afară de Weisz mai sunt încă 9 persoane pe banca acușătorilor. Apărătorul-lui Weisz (bărbat de 46 ani, rom.-cat. și foarte inteligent) este Dr. Michail de Niameșny. Apărător în acest proces este și distinsul advocat din Lugoj dl Coriolan Brediceanu. E interesant a ști, că falsificatorul Ioan Weisz a stat până acum 9 ani de zile în temniță pentru falsificare de bani. Interesul față de acest proces sesațional e mare. Sentința n'o cu noaștem până acum.

Toți știu, că sămîțele de năpi de nutreț, ale lui Mauthner, sămîțele împreunate dau roadele mai bogate, că sămîțele de verdețuri ale lui Mauthner produc zarzavaturile mai bune și că din sămîțele de flori ale lui Mauthner cresc florile cele mai frumoase. — Cu un cuvînt: Sămîțele lui Mauthner sunt cele mai bune, depositul cel mai mare și prețurile uimitor de ieftine.

TEATRU.

Repertoriu săptămînal:

Mercuri: *Kurucfurfang*, vodevil, cu concursul d-nei Blaha Luisa.

Joi: *Nani*, vodevil, cu concursul d nei Blaha Luisa.

Vineri: *Piros bugyelaris*, vodevil, cu concursul d-nei Blaha Luisa.

Sâmbăta: *Szokimondó aszonyság*, vodevil.

Renumita artistă Luisa Blaha va colabora săptămîna aceasta la trei reprezentanții consecutive. Prima va fi cea de astă-seară.

POSTĂ REDACȚIEI.

Prof. Primit. Se va face după cum ne scrii. Multe mulțumiri pentru interesare.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

LANCSÁRICS JÓZSEF

CIOBOTAR.

— Arad, strada Nagyváradi Nr. 3. —

primește toate lucrările, cari aparțin branșei sale, le efectuează după moda cea mai nouă, din materialul cel mai bun și pe lângă prețuri foarte moderate. 948 3-25

Nisnița lui e: ca prin lucrări conștiințioase să-și păstreze și pe viitor încrederea mușterilor săi.

Reparaturile se execută prompt și cu îngrijire.

LADICS PÁL,

ZUGRAV.

Arad, Strada Vesselényi Nr. 47.

Se recomandă onor. întreprinzătorilor de clădiri, precum și publicului mare, se angajează să execute ori-ce lucrare de acest jen.

Pe lângă prețurile cele mai avantajoase. 934 5-80

Primește deasemeni stîrpirea insectelor vătămătoare din locuințe.

Haine pentru domni

cu preț excepțional de ieftin după cea mai modernă croitură

Arad, strada Szent-Pál Nr. 3.

(Vis-à-vis de cafeneaua Erdélyi).

Din stoffe indigenă și englezească. Executarea cu gust. Deasemeni fac ori-ce reparaturi cu preț avantajos. Rog springinal onoratului public.

Cu distincă stimă:

937 4-50

Wolster Izsó,
croitor bărbătesc.

Se angajează la

CĂLCĂT LUCIOS CA OGLINDA,

la case, sub condiții extra-ordinare de avantajoase. 941 4-15

Cu stimă

D-na Prohaska Ferencz,
Arad, Demeter utca 22.

De vânzare

o moară de ulei Moara constă din două prese de turte, 2 cilindri, 1 prăjitor sistem nou, și toate ce se țin de o moară. Total sistem nou și bun. În moară se poate ușor introduce puterea apei, ev. de cal. Mai multe detalii se pot afla la oficiul de poștă și telegraf în Otllaca, unde se pot vedea și piesele. 950 3-3

949 6-30

PĂLĂRIERUL

MÁLY ALBERT

— ARAD, Piața Boros-Béni Nr. 8. —

Primește colorarea pălărilor de postav și pale, bărbătești și femeiești; asemenea curățirea și transformarea lor după moda cea mai nouă. Călcarea cilindrelor, transformările le efectuează cu preț prompt. Se primesc comenzi și din provincie.

SEIDEL OTTO,

fabricant de cîcaltii,

ARAD, Szabadság-tér Nr. 1

(îndrăcit în curte).

Execută ori-ce fel de chipuri militare, postav finanțial pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat. 935 5-80

Spălătorie de albituri

și călcarea lor,

Arad, Strada Vesselényi Nr. 45.

Spăl rufe să fie albe ca zăpada și calc strălucit gulere, manșete, precum și alte rufării. De asemenea și perdele. 933 4-25

Cu stimă

Véd. Lada Mihály.

Pentru o cancelarie advocațională română din Arad se caută 953 3-8

Un candidat de avocat român.

Reflectanții să se adreseze la Administrația „Tribunei Poporului“.

În atenția publicului ziditor!

Am onoare a aduce la cunoștința m. on. public, că în strada Kapa, n-rul 12 (casa proprie) am deschis

O cancelarie de zidire.

Întreprind zidiri de case nouă, restaurarea și schimbarea de case vechi, cu un cuvânt ori-ce soi de lucrare ce se ține de ramul ăsta, pe lângă prețuri estime și garanție absolută. 954 1-30

Cu stimă:

Tenczinger Károly,
măiestru de zidar diplomat.

955 2-10

Zidește fântâni,

le curățește, găurește sau le face mai adînci: Liesmann József, Arad, strada Kazinczy 9.

Urm. lui Papp Kálmán,

atelier de aurării, argintării și giuvaericele, Arad, strada Fábán 12 (Casa Bonts).

Primește lucrări în aur, argint și giuvaericele, apoi aranjarea de altare, străformarea sau aurirea lor din nou. Prețuri estime, servicia prompt. 956 2-50

Lustri de gaz și electricitate

se renovează și transmută, clopotele de odaie și telefonuri de casă, parafuzare se instalează pe lângă prețuri estime și garanția de 2 ani prin

Francisc Diamant,

instalator, 957 2-3

Arad, colțul stradelor Kazinczy și Templom.

Ujváry Árpád,

958 2-26

măsar, tâmplar și lucrător de portaluri, Arad, strada Lázár Vilmos 4.

Se recomandă m. on. public spre executarea a tot felul de lucrări aparținătoare ramului de tâmplărie, precum aranjamente de prăvălii și birouri, lucrări de clădiri și portaluri din materie uscată pe lângă prețurile cele mai moderate. Executare promptă și solidă. Reparaturi repede și estime.

Bălănescu Athanas,

Consulent de cura naturală

autorizat din partea Reuniunii ungare pentru cura naturală după preotul Kneipp, dă sfat gratuit pe temeiul curei naturale, celor sănătoși, prin întărirea corpului, cum să-și păstreze sănătatea și celor morboși, prin întrebunțarea curei naturale cum eărăș se revină sănătoși.

După metoda curei naturale nu se subjugă simptomele morbului prin mijloace narcotice ci se cantă pricinile morbului prin întrebunțarea curei naturale de ale înăltura.

Locuiește: în Timișoara, Erzsébetváros, Helvet-utca n-rul 10, unde se pot și în scris după sfat adresa. 959 2-3

VÉGH ISTVÁN,

tinichigu de clădiri și lux,

ARAD, Boros Béni-tér Nr. 10.

936 3-25 (Colțul străzii Nádor).

Primește ori-ce lucru de ornament, acoperirea cu tinichea a clădirilor, turnurilor de biserică; mai de parte lucrări pentru introducerea apei, aranjarea odăilor de baie, a conductelor apei în bucătărie și la closet, repară țevile plesnite atât în loc, cât și în provincie, prețurile celea mai moderate, execuție promptă.

Kiss Albert,

tapiter și decorator.

Arad, strada Varjassy József 13

Primește tot felul de lucrări de tapiserie și decorațiuni, confecționare de madrațe și ori-ce reparări cu cele mai modeste prețuri. Canapele și madrațuri se găsește în în permanență în depositul meu. 961 1-50

Spre binevoitoarea atențiune!

Am onoare a Vă încunoștința, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 24 vis-à-vis de biserica reformată, un institut de

Lithographie, cyncographie și autographie.

Efectuesc tot felul de lucrări cari se țin de aceste branșe, precum: cărți de vizită, de adrese, bilete de logodnă și cununie, invitări, vignete, capete de scrisori, placate (afișe), note, blanchets, caete de caligrafie, de desemn. peisage, atestate, diplome, acfiți, libele de depunere și tot felul de lucrări artistice și în culori etc. etc. Prețuri moderate.

Asigurându-Vă, că mi voi da toată silința, să îndeplinesc lucrările primite cu cea mai mare punctualitate și promptitudine, conform gustului și dorinței, Vă rog să binevoiți a mă onora și sprijini cu prețuitele D.-Voastre comande.

Cu toată stima:

PETRU SIMTION,
proprietar de lithographie.

JEGYZÉKE

55,000 nyerevénynek.

Legnagyobb nyerevény a legkevesebb esetben:

1.000.000 korona.

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
2 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	50000
1 " "	40000
1 " "	30000
3 " "	25000
3 " "	20000
3 " "	15000
36 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
437 " "	2000
803 " "	1000
1528 " "	500
140 " "	300
34450 " "	200
4850 " "	170
4850 " "	180
100 " "	100
4850 " "	80
3850 " "	40
55,000 nyer. és jut. kor. értéke	14.459,000

Scrisoarea pentru comandă să tae. Banca Török A. și soțul, Budapesta.

Vă rog a-mi trimite ..... losuri originale de I-a clasă de-ale loteriei de clasă împreună cu planul oficial.

Suma de ..... Coroane { Vă rog a o rambursa } se nu convine
{ o trimite cu mandat postal }
{ o alătur în note de bancă (în timbre) } se șterge.

928 4-8

Adresa corect

!! Noroc excelent !! la TÖRÖK.

Mulți s'au fericit prin noi. S'a câștigat dela noi mai mult de 10 milioane de coroane.

În toată lumea s'au mai norocoase lose se trage dela loteria noastră care se va deschide nu peste mult.

110,000 lose cu 55,000

LOSE CU CÂȘTIG se va pune pe sorți, adică va câștiga jumătate din toate losele ce se vor trage, după-cum arată nota de mai la vale.

În 5 luni se va trage la sorți 14 milioane 459 mii de coroane, ce e un capital colossal. Toată campania noastră e sub priveghierea statului.

Prețurile clase I de lose sunt următoarele:

o optime (1/5) fl. — 75 sau 1.50 cor.
un pătrar (1/4) " 1.50 " 3.— "
o jumătate (1/2) " 3.— " 6.— "
un întreg (1) " 6.— " 12.— "

Losele vor fi distribuite după-ce banii se vor trimite, sau poste restante.

Se poate comanda până:

2 Maiu a. c. st. n.

Casa de bancă a lui

Török A. și soțul

BUDAPESTA.

Cea mai mare casă de lose!

Loteriile mai de frunte ale noastre sunt:

PRINCIPALA: VI., Teréz-körut 46/a.

LATERALE: 1. Váci körut 4.

2. Museum körut 11.

3. Erzsébet-körut 54.